

7. Шахнарович А. М. Языковая личность и языковая способность / А. М. Шахнарович // Язык-система. Язык-текст. Язык-способность : Сб. статей. – М. : Изд-во РАН Ин-т рус. яз., 1995. – С. 213–223.
8. Bramson R. Problemakers / R. Bramson // Time. – 1980. – March 17. – P. 4–9.
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ
9. Bellow S. Herzog / S. Bellow. – L. : Penguin Books, 1976. – 344 p.
10. Clare C. City of Bones / C. Clare. – N. Y. : Margaret Books, 2007. – 485 p.
11. Gregory F. The Other Boleyn Girl / F. Gregory. – N. Y. : Scrib, 2001. – 318 p.
12. Grisham J. The Associate / J. Grisham. – L. : Century, 2009. – 373 p.
13. James P. D. Private Patient / P. D. James – L. : Penguin Books, 2008. – 498 p.
14. Jones J. From Here to Eternity / J. Jones. – N. Y. : Signet, 1963. – 286 p.
15. Lawrence D. H. The Trespasser / D. H. Lawrence. – Rockville, Maryland : Ferenity Publishers, LLC, 2008. – 172 p.
16. Mailer N. American Dream / N. Mailer. – N. Y. : Owl Books, 1997. – 270 p.
17. McEwan I. Atonement / I. McEwan. – L. : Vintage books, 2002. – 376 p.
18. Meyer S. Breaking Dawn / S. Meyer. – L. : Palimpsest Book, 2009. – 697 p.
19. Meyer S. Eclipse / S. Meyer. – L. : Palimpsest Book, 2009. – 550 p.
20. Meyer S. New Moon / S. Meyer. – L. : Palimpsest Book, 2009. – 497 p.
21. Meyer S. Twilight / S. Meyer. – L. : Palimpsest Book, 2009. – 434 p.
22. Priest J. Gecko / J. Priest. – Portland : Bootleg Press, 2003. – 344 p.
23. Sheldon S. Bloodline / S. Sheldon. – N.Y. : Warner Books, 1999. – 460 p.
24. Whitehead D. P. Into the Light / D. P. Whitehead. – Colorado, Denver : Outskirts Press, Inc., 2006. – 476 p.

Наталія Бондарчук
(Львів)

ФУНКЦІОНА СВОЄРІДНІСТЬ НАРАТИВА ПОВІДОМЛЕННЯ НОВИН

Здійснений аналіз стану дослідження наратива та наративному аналізу в сучасній філологічній науці. Визначено особливості використання оповідних прийомів та функційну своєрідність парадигм наратива за параметрами їхньої репрезентації у тексті газетних заміток.

Ключові слова: наратив, оповідання, новини, наративний аналіз, парадигма.

Осуществлен анализ состояния исследования нарратива и нарративного анализа в современной филологической науке. Определены особенности использования нарратологических приемов и функциональная специфика парадигм нарратива по определенным параметрам их репрезентации в тексте газетных заметок.

Ключевые слова: нарратив, рассказ, новости, нарративный анализ, парадигма.

The article aims at the analysis of narrative research and narrative analysis in contemporary literary criticism and journalism. The narrative analysis research methods which are used to analyze data draw from structuralism and literary criticism in its use of story elements, structure, and organization. The interdisciplinary task of different narrative theories is the desire to identify fundamental meaning-making

principles of news stories. The peculiarities of the use of narrative techniques and functional specific character of narrative paradigms according to the definite parameters of its representation in the texts of news stories are identified. The article views the narrative not only as a mere type of fictional thinking but as a broader concept in terms of history, journalism, etc.

The article also emphasizes the importance of the processes which produce media language, as the stories are modified. The study is concerned with the role of the audience influencing media language styles, and in understanding, forgetting or misconceiving the news presented in it. Although narratives are stories made by a third party – a reporter – who was not always a direct witness, these narratives nevertheless carry many elements from its author's background, including values, attitudes, beliefs, symbols and perceptions of social reality. The article also reveals the effects of media language on the attitudes and opinions in society through the way it presents people and issues. Many narratives constructed by journalists become influential and contagious as more and more people rely on them.

Key words: *narrative, story, news, narrative analysis, paradigm.*

Поняття наратива та наративного аналізу широко використовуються в історії, філософії, зокрема, у сфері лінгвістичних досліджень. Перші спроби дослідити наративний аналіз були зроблені Дж. Валецьким та В. Лабовим, які продемонстрували, що розуміння поняття наратива підлягає формальному підходу, головню щодо основного визначення наратива як вибору особливих мовних методів повідомлення минулих подій. Вони також розвинули думку про необхідність розмежування простого опису подій та оповідання.

М Брокмейер та Р. Харре – представники концепції історичного наратива – тлумачать наратив як засіб організації пам'яті, намірів, персональної ідентичності. Вони також наголошують на вагомій ролі комунікатора, локальному репертуарі наративних форм, який переплітається з більш широким набором дискурсної структури, яка вибирає хто, коли й кому буде розповідати ту чи іншу історію [1].

У суспільних науках наратив розглядають як соціальну дійсність, яка допомагає людям розуміти життєві ситуації. Психологічний процес залучення аудиторії в розповідь допомагає їй членам краще зрозуміти спільний досвід, люди, які поділяють однакові погляди, стають риторичною спільнотою, пов'язаною спільною метою, мотивацією і діями.

Наратив розглядають не лише як тип художнього мислення, а й у ширшому сенсі, наприклад як історичний наратив, журналістський наратив. Науковці стверджують, що форма наратива у журналістиці є всеохоплюючою. Журналісти є оповідачами, які самі конструюють персонажів, місце дії і конфлікт. Саме журналісти, інші джерела або

ж ті, хто цікавиться темою чи газетою/журналом, виступають у ролі персонажів. Історія, яку вони розповідають, і є конфліктом (дією), а часові рамки і місцезнаходження – місцем дії. Як і в літературі, новини у журналістиці показують аудиторії правильні і неправильні правила соціальної поведінки.

Мета та основне завданням статті – виявити стан дослідження проблеми наратива та наративного аналізу в сучасному журналістикознавстві і літературознавстві, визначити специфічні особливості застосування структури наратива у повідомленні новин.

На сьогодні нові технології, централізація засобів масової інформації, фрагментація суспільства і занепад політичних партій об'єдналися, щоб створити нове середовище, в якому журналісти мають щонайменше стільки ж контролю над політичними образами народних лідерів, як і самі політики [9, с. 147].

Для журналістів структура наратива є вигідною для спрощення та інтерпретації великого проміжку часу у цікавому висновку. У той час коли новини розглядають як вікно у світ, через який люди дізнаються про установи та їх керівників, це вікно, значною мірою відображає власне медійне тлумачення реальності.

Вивчення наратива оповідань про новини є ключовим поняттям у розумінні того, як тлумачать культуру і суспільство. Журналісти створюють символи, які використовуються в оповіданнях, щоб упорядкувати людський досвід і встановити спільні способи життя.

Наратив – це засіб, за допомогою якого суспільство здійснює самоуправління, а аналіз медіа дозволяє досягти псевдостатистичного розуміння громадської думки щодо відомих суспільних питань і залучених гравців. Наративний аналіз дозволяє простежити напрями і зразки соціальних стосунків та їх зміни. Рамки ЗМІ імпліцитно організують світ як для журналістів, які повідомляють про нього, так і певним чином для тих, хто покладається на їх повідомлення [9, с. 148].

Оповідна структура наратива забезпечує теоретичну основу для аналізу за допомогою різних елементів: історія, сцена, актори та агенти, мотиви та дії. Теми місця дії показують, коли і де відбуваються дії персонажів. Наратив ніби пропонує аудиторії ідентифікувати себе з персонажами, а сюжетні лінії пов'язані з діями персонажа. Персонажі, місце дії і конфлікт об'єднують всю історію.

У центрі наративного аналізу перебуває окреме оповідання. Досліджуючи декілька оповідань, які пов'язані і виступають як одне

метаоповідання, можна краще зрозуміти культуру наратива. Наративний аналіз дозволяє зрозуміти соціальні правила: у що вірити, як поводитись. Структура оповідання визначає акторів, які проходять всю послідовність подій і вступають у конфлікт, щоб зацікавити читача. Оповідання розгортається у межах дихотомії доброго та поганого.

Віками з покоління в покоління люди передавали історію культури, цінності і норми через розповіді та короткі оповідання. Ці розповіді не лише соціалізували наступні покоління, а й забезпечували зміцнення їх видів.

Карен Джонсон Карті зазначає, що всі короткі оповідання мають початок, середину і кінець. Вони передають, явно чи приховано, одвічні конфлікти: людина-людина, людина проти самої себе, людина-доля, людина-природа. Через вирішення конфлікту врешті-решт викривається правда [9; 149].

В. Фішер запропонував парадигму наратива (теорію символічних дій (слів і/або вчинків), які мають послідовність і значення для тих, хто живе, створює та тлумачить їх. Він визначив чотири передумови, що лежать в основі парадигми наратива:

- 1) люди по своїй суті є оповідачами;
- 2) парадигматичний спосіб прийняття рішень і спілкування є достатньою підставою, яка відрізняється за формою серед комунікативних ситуацій, жанрів та медіа;
- 3) надання і застосування таких підстав здійснюється на основі матеріалів історії, біографії, культури;
- 4) раціональність визначається людською природою – їх вродженою обізнаністю у наративній ймовірності, у тому, що являє собою зв'язне оповідання, постійна перевірка достовірності наратива [5, с. 352].

Наративна ймовірність – послідовність думки або/і дії у літературі чи житті, вона стосується питання когерентності оповідання і відсутності протиріч у ньому [5, с. 356].

Оскільки журналісти називають їх виклад і відтворення новин оповіданням про новини, постає питання, чи притаманні останнім особливості наратива.

Гарі Вудвард стверджує, що використання цього терміна журналістами чи науковцями забезпечує краще розуміння процесу висвітлення новин. Він переконаний, що саме слово „оповідання” є таким базовим поняттям викладу подій у новинах, що всі забувають про його унікальну особливість упорядковувати думки.

Оповідання вимагає впорядкування фактів і людських мотивів у визначену послідовність стадій, визначення загальної структури організації акторів та подій таким чином, щоб відповідати певним очікуванням. Конфлікт породжує інтерес і стимулює до пошуку кінцевої чи принаймні тимчасової розв'язки.

Незважаючи на всі дослідження, журналісти все ще дотримуються думки, що вони лише відображають дійсність, що кожне оповідання про новини виникає на основі зафіксованих фактів і подій, а основними принципами викладу новин є точність та правдоподібність. Однак, вибираючи ті чи інші факти (чи то ціна на фондовій біржі чи кількість снігу, що нещодавно випав) і вводячи їх у певний контекст, журналісти створюють новини надавши їм значення і контексту при перетворенні цих фактів в оповідання.

Журналісти, заперечуючи ознаки наратива в новинах, тим самим заперечують їх авторство. Визнаючи себе просто поширювачами інформації, вони навмисне спростовують акт авторства, заперечивши ідеологічну сторону новин. Така практика трактування новин, не лише відмежовує журналіста від оповідання про новини, а також приховує джерело вираження поглядів, переконань та світових цінностей представлених в ньому.

Тому релевантною для нас є думка, що журналістика, як і будь-який інший наратив, що є результатом людської діяльності, виступає засобом передачі аудиторії (навмисно чи ні) не лише фактів, а й припущень, ставлення, переконань і цінностей їх творця.

Події вводяться в оповідання, приховуючи або підпорядковуючи одні з них і підкреслюючи інші, використовуючи опис характеру, лейтмотив, зміну тону, альтернативні описові методи, тобто всі ті методи, які можна зустріти в романі чи навіть п'єсі.

В. Гемсон, пишучи про новини, висловлює думку, що факти не мають важливого значення. Вони набувають значення, коли їх вводять у структуру чи сюжетну лінію, яка впорядковує їх і надає когерентності, вибираючи одні та ігноруючи інші. Отже, саме журналісти створюють сюжетні лінії [7, с. 380–381].

Все вищевисловлене зумовлює актуальність міждисциплінарного підходу до вивчення проблеми теорій наратива і визначення головних концептів оповідання як засобів репрезентації тексту у новинах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брокмейер Й. Нарратив : проблемы и обещания одной альтернативной парадигмы / Й. Брокмейер, Р. Харре. – М. : Наука, 2000. – 202 с.

2. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль : Астон, 2002. — 173 с.
3. Bal M. Narratology : Introduction to the Theory of Narrative / M. Bal. — Toronto ; Buffalo ; London : University of Toronto Press, 1999. — 256 p.
4. Emmott C. Narrative Comprehension : A Discourse Perspective / C. Emmott. — Oxford : Oxford University Press, 1997. — 336 p.
5. Fisher W.R. Narration as a Human Communication Paradigm : The Case of Public Moral Argument / W.R. Fisher // Communication Monographs. — NY, 1984. — № 52. — P. 347–367.
6. Fludernik M. The Fictions of Language and the Languages of Fiction : The Linguistic Representation of Speech and Consciousness. — L. : Routledge, 1993. — P. 309–311.
7. Gamson W.A. Media Images and the Social Construction of Reality / W.A. Gamson, D. Croteau // Annual Review of Sociology. — 1992. — № 18. — P. 373–393.
8. Herman D. Genette Meets Vygotsky : Narrative Embedding and Distributed Intelligence / D. Herman // Language and Literature. — 2006. — Vol. 15 (4). — P. 357–380.
9. Johnson-Cartee K.S. News Narratives and News Framing : Constructing Political Reality / K.S. Johnson-Cartee. — NY : Rowman & Littlefield Inc., 2005. — 406 p.
10. Labov W. Narrative analysis / W. Labov, J. Waletzky // Essays on the Verbal and Visual Arts / [ed. J. Helm]. — Seattle : U. of Washington Press, 1967. — P. 12–44.
11. Manning P.K. Narrative, Content, and Semiotic Analysis / P.K. Manning, B. Cullum-Swan // Handbook of Qualitative Research / [eds. N.K. Denzin, Y.S. Lincoln]. — Thousand Oaks, CA : Sage, 1994. — P. 463–477.
12. Ryan M.-L. Toward a Definition of Narrative / M.-L. Ryan // The Cambridge Companion to Narrative / [ed. D. Herman]. — Cambridge : Cambridge University Press, 2007. — P. 22–35.

Олена Гнатковська
(Чернівці)

СУБ'ЄКТИВНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Здійснено спробу встановити взаємозалежність між суб'єктивністю та гендерною ідентичністю художнього дискурсу на основі аналізу персонажного мовлення. Класифіковано суб'єкти я-висловлень за типом самопрезентації у гендерному аспекті.

Ключові слова: гендер, суб'єкт, суб'єктивність, художній дискурс, я-висловлення.

Предпринята попытка установить взаимосвязь между субъективностью и гендерной идентичностью художественного дискурса на основе анализа персонажной речи. Классифицированы субъекты я-высказываний по типу самопрезентации в гендерном аспекте.

Ключевые слова: гендер, субъект, субъективность, художественный дискурс, я-высказывание.

The article attempts to establish the relationship between subjectivity and gender identity in fiction discourse by analyzing characters' speech. The correlation of I-utterances and overall number of utterances in male and female discourses is established. 13660 characters' utterances have been singled out, I-utterances amounting